

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

ΓΗ_Β_ΦΙΛ_0_14556

111ο

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(μονάδες 10)

1. Η αριστοτελική λογική ασχολείται με όλων των ειδών τις προτάσεις και όχι μόνο με αυτές που δηλώνουν γνώμες ή πεποιθήσεις, τις αποφαντικές ή δηλωτικές. **Λάθος**
2. Σύμφωνα με τον Καντ είναι σωστότερο να λέμε ότι μαθαίνουμε «πώς να φιλοσοφούμε» και όχι να μαθαίνουμε ένα έτοιμο «σώμα» φιλοσοφικών αντιλήψεων και θεωριών. **Σωστό**
3. Η φιλοσοφία γυρνά και ξαναγυρνά σε ερωτήματα που έχουν απαντηθεί ικανοποιητικά στο παρελθόν. **Λάθος**
4. Οι σύγχρονες ρατσιστικές και εθνικιστικές αντιλήψεις συνιστούν χαρακτηριστικές εκφάνσεις της φασιστικής ιδεολογίας. **Σωστό**
5. Οι παραγωγικοί συλλογισμοί αποτελούν μια συγκεκριμένη μορφή επιχειρημάτων τα οποία ακριβώς λόγω της μορφής τους είναι πάντοτε έγκυρα. **Λάθος**

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: πράγματα καθεαυτά (Καντ), συμπεριφορισμός, ωφελιμισμός.

(μονάδες 15)

Καθεαυτά: Τα πράγματα όπως μπορεί να είναι πραγματικά και βρίσκονται έξω από την εμβέλεια των αισθήσεων μας.

συμπεριφορισμός (ή μιχεβιορισμός). Υποστηρίζει πως, όταν ισχυριζόμαστε ότι έχουμε ψυχή, νου ή πνεύμα ή ότι πιστεύουμε κάτι ή θέλουμε κάτι, δεν εννοούμε τίποτα άλλο από το ότι τείνουμε να πράξουμε κατά έναν συγκεκριμένο τρόπο. Η θεωρία αυτή ανάγει το πνευματικό στοιχείο στην εξωτερική συμπεριφορά ή, καλύτερα, στην τάση μας προς μια συμπεριφορική αντίδραση.

ωφελιμισμός: Σύμφωνα με τον ωφελιμισμό, ιδρυτές του οποίου θεωρούνται ο Τζέρεμι Μπένθαμ και ο Τζον Στιούαρτ Μιλ (19ος αιώνας), σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον μεγαλύτερο κατά το

δυνατόν αριθμό ατόμων. Και λέγοντας “ωφέλεια” οι περισσότεροι από αυτούς τους φιλοσόφους έχουν στο μυαλό τους την ευτυχία ή έστω την ικανοποίηση αυτών που θα καρπωθούν τα αποτελέσματα των πράξεών μας. Εδώ πρέπει να προσέξουμε ότι η σημασία της λέξης “ωφελιμισμός” είναι αρκετά διαφορετική από εκείνη που έχει αποκτήσει η λέξη στην καθημερινή μας ζωή, όπου η σημασία της φαίνεται να περιορίζεται στην εγωιστική επιδίωξη του προσωπικού συμφέροντος του καθενός και όχι της ωφέλειας του μεγαλύτερου κατά το δυνατόν αριθμού ανθρώπων.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Ποιες είναι οι αριστοτελικές ενστάσεις στην πλατωνική θεωρία των Ιδεών; Να τις αναπτύξετε.

(μονάδες 12)

Οι ενστάσεις του Αριστοτέλη στην πλατωνική θεωρία των ιδεών είναι ότι οι καθολικές έννοιες δεν είναι πράγματα ξεχωριστά από τα φυσικά φαινόμενα αλλά προκύπτουν από αυτά μέσω της νοητικής αφαίρεσης των επιμέρους ιδιοτήτων τους. Η καθαρή ουσία για τον Αριστοτέλη βρίσκεται στα ίδια τα πράγματα και δεν αποδεσμεύεται από αισθητηριακή αντίληψη.

2β. Γιατί είναι δύσκολο στις μέρες μας να κατανοήσουμε το ιδεώδες των αρχαιοελληνικών αρετών;

(μονάδες 13)

Οι ηθικές αρετές σύμφωνα με τον Αριστοτέλη είναι οι εξαιρετές ιδιότητες του χαρακτήρα του ατόμου. Ο ηθικός, εφόσον γνωρίζει τον εαυτό του, είναι σε θέση να κρίνει τι του επιτάσσει η έννοια του δικαίου, του έντιμου και επιλέγει την ηθικά ορθή πράξη για τον εαυτό του και το σύνολο. Στις μέρες μας όμως το πρότυπο του καλού καγαθού πολίτη δεν βρίσκει ανταπόκριση, καθώς έχει χαθεί σε μεγάλο βαθμό το συλλογικό, κοινωνικό ήθος που ενέπνεε τους αρχαίους προγόνους μας. Οι άνθρωποι δεν εξασκούνται, δεν εκπαιδεύονται να καλλιεργήσουν τις ιδιότητες του χαρακτήρα τους που θα τους οδηγήσουν στην αρετή. Δεν προσπαθούν να αναπτύξουν ολόπλευρα την προσωπικότητά τους, ούτε να αποκτήσουν αυτογνωσία. Ευδαιμονία για τους σύγχρονους ανθρώπους είναι η επίτευξη των ατομιστικών τους στόχων και συμφερόντων και η όχι η επιλογή της ηθικής πράξης που θα έχει στόχο το καλό του ατόμου και του συνόλου. Οι επιταγές της εποχής τους έχουν καταστήσει αδιάφορους και παθητικούς απέναντι σε οποιοδήποτε συλλογικό

πρόβλημα. Ενδιαφέρονται μόνο για την αύξηση των υλικών αγαθών και αδιαφορούν για τους συνανθρώπους τους.

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού